

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och
förmögenhetsrätt
103 33 Stockholm

Stockholm den 9 januari 2009

**Remissvar över delbetänkandet Vägen tillbaka för överskuldssatta, SOU 2008:82,
(Ju 2008/7782/L2)**

Svensk Inkasso har genom remiss den 3 oktober 2008 beretts tillfälle att avge synpunkter över rubricerade delbetänkande. Svensk Inkasso anför följande.

Sammanfattning

Svensk Inkasso

- ansluter sig till utredningens bedömning avseende gemensamma regler för alla sökanden i skuldsaneringsförfarandet, samt att aktiva näringsidkare inte kan aktualiseras för skuldsanering, liksom till utredningens ställningstagande att avvisa övriga förslag (utanför insolvensrätten) om åtgärder mot överskuldssättning
- tillstyrker förslaget om ändring i konkurslagen med införande av förpliktelse för konkursförvaltaren att i förvaltarberättelsen inta uppgifter om en ev. företrädares kvalificerade insolvens och medverkan i konkursutredningen
- tillstyrker förslaget att ta bort det särskilda rekvisitet gällande skuldernas ålder från skuldsaneringslagen
- avstyrker förslaget om en ändring av kravet på kvalificerad insolvens för inträde i skuldsaneringsförfarande
- avstyrker förslaget om förkortade betalningsplaner vid beslutad skuldsanering
- avstyrker förslaget om 3-årgallring i kreditupplysningsregister gällande uppgift om beslut om skuldsanering

Utredningens förslag och Svensk Inkassos överväganden

Utredningen har haft att överväga frågor om skuldnedsättning för överskuldssatta företagare med personligt ansvar för företagets skulder, jämte frågor om vilka åtgärder som kan vara

Svensk Inkasso

Postadress: Box 10022, 181 10 Lidingö, Besöksadress: Vasavägen 78-80, Lidingö, Telefon: 08-731 43 90, Fax: 08-731 43 99
E-post: kansliet@svenskinkasso.se, Hemsida: www.svenskinkasso.se, Bankgiro: 5253-5358, Sv Ink. Medlemsservice AB org nr: 556709-3603

motiverade för att komma till rätta med s.k. överskuldsättning/evighetsgäldenärer. Utredningen har därvid funnit att

- det saknas skäl till ändringar i skuldsaneringslagen såvitt avser aktiva näringsidkare
- skuldsaneringslagen bör ändras på tre olika sätt, genom att skuldernas ålder inte längre skall spela någon roll, att det kvalificerade insolvenskravet ändras att avse att gäldenären inte kan återbetala inom de närmaste åren (i stället för inom överskådlig tid), att betalningsplanerna skall kortas från fem till tre år
- samma regler skall gälla för alla fysiska personer vid skuldsanering vare sig de har varit näringsidkare eller inte
- f.d. näringsidkare skall kunna lotsas in i ett skuldsaneringsförfarande från ett konkursförfarande genom att konkursförvaltaren skall förpliktas att lämna en redogörelse angående omständigheter som framkommit under konkursen och gällande huruvida gäldenären är kvalificerat insolvent
- att andra åtgärder (än ändringar i skuldsaneringslagen) i syfte att komma till rätta med överskuldssättningsproblemet inte bör införas
- att en uppgift om skuldsanering skall gallras inom tre år från den dag skuldsanering beviljades (eller efter den längre tid som en ev. betalningsplan löper)

Svensk Inkasso delar utredningens uppfattning att skuldsaneringsinstitutet inte är lämpligt att tillämpa för den som bedriver aktiv näringsverksamhet. Skuldsanering är ett institut som är anpassat för att lösa privatpersoners skuldproblem och rehabilitera dem och saknar helt regler som erfordras för att hantera insolvensproblem i näringsverksamhet. Det kan däremot, precis som utredningen föreslår finnas skäl att snabbare än vad som sker idag, erbjuda skuldsanering för den som avslutat sin näringsverksamhet genom konkurs och efter denna är kvalificerat insolvent. Svensk Inkasso tillstyrker därför den föreslagna ändringen i konkurslagen med vissa skyldigheter för en konkursförvaltare att i förvaltareberättelsen upplysa om huruvida en fysisk person efter konkursen är kvalificerat insolvent och hur denne förhållit sig under utredningskedet i konkursen.

Svensk Inkasso bedömer, liksom utredningen, att sättet att snabbare få f.d. näringsidkare tillbaka i det ekonomiska livet är att öppna skuldsaneringsinstitutet också för den som drivit näring. Det går inte tillräckligt snabbt om man som för närvarande skall ta särskild hänsyn till skuldernas ålder inför beslutet. Den före detta näringsidkaren riskerar lätt att hamna i passivitet om denne innan ansökan om skuldsanering måste vänta en lämplig tidsrymd på att skulderna skall bli gamla nog att kvalificera för skuldsanering. Svensk Inkasso tillstyrker därför förslaget att skuldernas ålder inte särskilt skall beaktas vid ett beslut om skuldsanering.

Svensk Inkasso anser också att det inte bör komma ifråga att ha olika regler för privatpersoners skuldsanering beroende på om de drivit näring eller uppträtt som vanliga konsumenter när de dragit på sig skulder som de inte klarar att återbetala. Följden härav blir att skuldernas ålder inte särskilt bör beaktas för någon fysisk person som söker skuldsanering. Den föreslagna ändringen kommer att snabba på processen att få in överskuldssatta i en lagstadgad skuldsanering där skulderna efter en tids avbetalning helt upphör.

Erfarenheten visar att också mycket små ändringar i skuldsaneringslagen leder till stora effekter. Den senaste ändringen när det så kallade egenförsöket togs bort ledde till en fördubbling av antalet skuldsaneringsärenden. En ändring avseende skuldernas ålder är en betydande ändring av förutsättningarna för skuldsanering och kommer sannolikt att leda till en väsentlig ökning av antalet ärenden. I detta sammanhang vill föreningen också

uppmärksamma att ett viktigt verktyg för att minska överskuldssättning hos dem som fastnar i ett destruktivt skuldbeteende är rehabilitering. Det är inte lämpligt att genom lagändringar endast öppna skuldsaneringsförfarandet utan att samtidigt avsätta resurser för att förmå denna grupp att fortsättningsvis undvika ett skuldbeteende. Svensk Inkasso bedömer att samhällets ansvar/ledning på området för skuldrådgivning måste tydliggöras, liksom resurser måste tillföras.

Svensk Inkasso avstyrker utredningens förslag att ytterligare öka skuldsaneringslagens tillgänglighet genom att ändra ingångskravet på kvalificerad insolvens. Här skall noteras att utredningsuppdraget enligt direktiven innefattat att undersöka och föreslå åtgärder avseende privatpersoner som är så skuldsatta att de inte *inom överskådlig framtid* kan betala sina skulder. Den fråga som ställts är varför dessa personer inte söker och beviljas skuldsanering. Uppdragets räckvidd kan knappast anses innefatta att föreslå åtgärder som avser personer som är måttligt skuldsatta. Den uppmjukning av kravet som föreslås genom att prognosen för gäldenärens oförmåga att betala sina skulder ändras från *överskådlig tid* till *de närmaste åren*, kommer att leda till att det blir betydligt lättare att komma ur ingångna förbindelser. En mer lättvindig inställning till den hittills rådande normen om att gäldansvar alltid skall infrias (annat än vid förutsebar omöjlighet), innebär att den allmänna betalningsmoralen får en knäck. Om lagstiftaren pekar ut riktningen och klargör att betalningsoförmågan endast skall vara temporär för att skuldsanering skall kunna beslutas, kommer detta med nödvändighet att medföra att medborgarna ändrar förhållningssätt till utövande av personligt betalningsansvar. Det är hittills okänt vad en försämrad betalningsmoral kan leda till för samhället men det får anses klart att allvarliga konsekvenser inte kan uteslutas. Ett stramare utformat kreditutbud med kortare återbetalningstider och sämre möjligheter till finansiering får bedömas som sannolikt. Det saknas enligt Svensk Inkasso varje skäl för staten att låta gäldenärer på ett alltför lättvindigt sätt kunna bli av med sina skulder. Endast den som har en prognos att faktiskt inte kunna återbetala sina skulder skall beviljas skuldsanering. Temporär betalningsoförmåga kan aldrig rättfärdiga skuldavskrivning.

Svensk Inkasso avstyrker även förslaget om kortare avbetalningstider med betalningsplaner på normalt tre år istället för som nu, fem år. Skälet för utredningens förslag om förkortning av betalningsplanen är att en f.d. näringsidkare som önskar komma tillbaka efter en konkurs med efterföljande skuldsanering inte skall "vara låst" vid en lång betalningsplan. Utredningen anger också att syftet med utredningsuppdraget är att förskjuta balansen mellan gäldenärernas och borgenärernas intressen till förmån för den förra kretsen. Svensk Inkasso vill först klarlägga att det inte föreligger något hinder för en f.d. näringsidkare som beviljats skuldsanering att under den tid en betalningsplan löper starta ny verksamhet. I själva verket får det vara denna situation som skall uppmuntras om samhället önskar ta tillvarata entreprenörskap och egenföretagarenergi; den som misslyckats skall snabbt få en möjlighet att komma tillbaka. Att en betalningsplan löper utgör således inte något hinder eller någon "låsnings" av näringsidkaren. Svensk Inkasso vill framhålla att denna möjlighet att starta på nytt måste vägas mot de motstående intressen som finns. Naturligtvis önskar även de som finansierat det gamla misslyckandet att få del av de eventuella nya frukter som kan bäras i den på nytt startade verksamheten. Om en alltför kort betalningsperiod beslutas kommer gäldenären i en alltför gynnsam position i förhållande till både de borgenärer som bekostat det inledande misslyckandet och de konkurrenter som inte kan få sina skulder avskrivna på så kort tid. Dessa konkurrenter, som finansierar sin verksamhet med traditionella finansieringsprodukter har oftast betydligt längre betalningsplaner än tre år. Svensk Inkasso anser att det inte är rimligt att förskjuta balansen mellan de motstående intressena i så hög grad som föreslås. Samtidigt kan det säkert finnas en eller annan situation då en kortare

betalningstid kan framstå som motiverad. Svensk Inkasso vill i sammanhanget hänvisa till gällande lagstiftning och praxis som innebär att en betalningsplan i undantagsfall kan beslutas till kortare tid än fem år. Svensk Inkasso bedömer att denna undantagsmöjlighet att besluta om betalningsplaner som undertiger fem år kan nyttjas i sådana fall där det framstår som motiverat med en kortare betalningsplan.

Svensk Inkasso avstyrker till följd av sin inställning om avbetalningsplanernas längd, också förslaget om gallring av uppgifter om skuldsanering inom tre år i kreditupplysningsregister. Föreningen är därtill av den åsikten att en uppgift om skuldsanering är av betydande vikt i kreditupplysnings-sammanhang och att det under alla förhållanden, oavsett betalningsplanens längd i det enskilda fallet är motiverat med en gallring av en sådan uppgift först efter fem år efter den dag då skuldsanering beviljades.

Svensk Inkasso delar utredningens ställningstagande att andra, i den allmänna debatten framförda, förslag för att förhindra överskuldsättning, inte bör genomföras. De förslag som debatterats flitigast, främst med stöd från Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten, och som avser

- absolut preskription
- skuldavräkning på kapitalbelopp före ränta
- tidsbegränsad rätt till indrivning genom kronofogdemyndighet
- preskriptionsbedömning av skulder ex officio av kronofogdemyndighet
- räntetak vid indrivning genom kronofogdemyndighet
- sociala lån, respektive garantier för saneringslån
- ändrade kreditprövningsregler för konsumentkrediter,

är samtliga illa underbyggda och helt olämpliga för ändamålet att motverka överskuldsättning. Förslagen ligger utanför insolvensrätten och flertalet förslag innebär ändringar av civilrättsliga principer vilka har räckvidd till samhällslivet i övrigt och som därför inte kan ändras med stöd av ofullständigt underlag.

Svensk Inkasso

Claes Månsson
Ordförande